

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT SIEGBERT ALBER

föredraget den 12 februari 1998 *

A — Inledning

1. Denna begäran om förhandsavgörande har framställts av Cour du travail de Liège. Den avser tolkningen av artiklarna 12.2, 46 och 46b i förordning (EEG) nr 1408/71¹ såvitt avser beräkning av ålderspension för gruvarbetare med tillägg enligt belgisk rätt och eventuell minskning av tillägget på grund av pensionsförmåner som förvärvats i andra medlemsstater.

2. Bakgrunden till tvisten vid den nationella domstolen är i huvudsak följande. Sökanden, som är motpart i målet vid den nationella domstolen, är född i Italien. Han var under sitt yrkesverksamma liv anställd först i sitt hemland och därefter i Förbundsrepubliken Tyskland som avlönad arbetstagare och arbetade slutligen under 26 år som gruvarbetare under jord i Belgien.

3. I Belgien beräknas ålderspensionen för gruvarbetare på grundval av en antagen arbetsperiod om 30 år i enlighet med artikel 3 andra stycket i lag av den 20 juli 1990 om införande av en flexibel pensionsålder för arbetstagare och anpassning av arbetstagarnas pensioner till utvecklingen av det allmänna välståndet.²

I artikel 3 sjätte stycket första meningen i nämnda lag föreskrivs: "Ålderspensionsbeloppet för en arbetstagare som inte kommer upp till totalt trettio års arbete men som under åtminstone tjugofem kalenderår regelbundet och huvudsakligen har varit anställd som arbetare under jord i gruv- eller stenbrottsdrift ökas med ett tillägg."

Artikel 3 sjätte stycket andra meningen lyder: "Detta tillägg motsvarar skillnaden mellan det ålderspensionsbelopp som arbetstagaren skulle ha erhållit om han faktiskt hade arbetat i trettio år under jord i nämnda verksamheter och det totala ålderspensionsbelopp eller sådana förmåner i stället för detta som han har rätt till enligt en eller flera bestämmelser i första stycket första meningen a."

* Originalspråk: tyska.

1 — Konsoliderad text av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, EGT C 325, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57, jämför också förordning (EEG) nr 1408/71 i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva område 5, volym 3, s. 13. [Jämför också förordning (EEG) nr 1408/71 i dess lydelse enligt rådet förordning (EEG) nr 1248/92 av den 30 april 1992; svensk specialutgåva, område 5, volym, 5, s. 130.]

2 — *Moniteur belge* av den 15 augusti 1990.

Som exempel på sådana andra förmåner som arbetstagaren har rätt till nämns i artikel 3 första stycket första meningen a bland annat "en ålders- eller efterlevandepension eller sådana förmåner i stället för denna som ... beviljats enligt utländska bestämmelser".

förordning nr 1408/71 samt enligt artikel 46b i förordningen som trädde i kraft den 1 juni 1992, inte får tillämpas vid beräkningen av den ålderspension han har rätt till enligt belgisk lag.

4. Office national des pensions (nedan kallat ONP), som är klagande i målet vid den nationella domstolen, beviljade från och med den 1 januari 1991 sökanden ålderspension som gruvarbetare med ett årligt belopp om 449 417 BFR. I det besked om beslutet som sökanden erhöll fastslogs dessutom att sökanden hade rätt till ett årligt tillägg med 40 591 BFR med följande anmärkning: "Detta tillägg minskas med den ålderspension eller sådana förmåner i stället för denna som Ni dessutom kan ha rätt till enligt belgisk eller utländsk lagstiftning ..."

Artikel 12.2 i förordningen hade före ändringen följande lydelse:

"Bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om minskning ... av förmåner för den som samtidigt har andra socialförsäkringsförmåner eller annan inkomst får åberopas även om rätten till dessa förmåner har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller om inkomsten härrör från en annan medlemsstats territorium. Detta gäller dock inte då en person får förmåner av samma slag på grund av invaliditet, ålderdom, dödsfall (pensioner) eller arbetssjukdom som beviljas av två eller flera medlemsstaters institutioner enligt bestämmelserna i artiklarna 46, 50, 51 eller 60.1 b."

5. Tillägget reducerades därhän att det helt bortföll, med motiveringen att sökanden hade rätt till pension som arbetstagare i andra länder, nämligen i Italien med 101 619 LIT i månaden från och med den 1 november 1989 och i Tyskland med 3 208,80 DM årligen från och med den 1 januari 1991. Sökanden överklagade beslutet om minskning av tillägget.

6. Sökanden har vid de nationella domstolarna gjort gällande att artikel 3 sjätte stycket andra meningen i 1990 års lag innehåller en sådan bestämmelse om minskning av förmåner som, enligt artikel 12.2 och artikel 46.3 i

7. Sökandens talan bifölls i första instans. ONP överklagade domen. ONP har intagit ståndpunkten att den omtvistade belgiska lagbestämmelsen endast anger en metod för att beräkna förmånsbeloppet *innan* förmånen kan minskas, innehållas eller indras.

8. Den nationella domstolen har begärt förhandsavgörande av följande fråga:

”Skall begreppet bestämmelse om minskning av förmåner i artiklarna 12.2, 46.3 och 46b i förordning (EEG) 1408/71 tolkas så, att det omfattar en lagbestämmelse i en medlemsstat som föreskriver dels att ålderspensionsbeloppet för en avlönad arbetstagare som inte kommer upp till totalt trettio års arbete men som har åtminstone tjugofem år till godo skall ökas med ett tillägg, dels att tillägget skall motsvara skillnaden mellan det ålderspensionsbelopp som arbetstagaren skulle ha erhållit om han faktiskt hade arbetat under trettio år och det totala ålderspensionsbelopp som han har rätt till enligt nationella föreskrifter eller föreskrifter i en annan medlemsstat?”

9. ONP och kommissionen har gett in skriftliga yttranden. Vid den muntliga förhandlingen har också den svenska regeringen uppträtt. Jag återkommer i samband med bedömningen till vad de som deltagit i förfarandet har anfört.

B —Bedömning

10. Inledningsvis skall erinras om att de tillämpliga bestämmelserna i förordning nr 1408/71 ändrats från och med den 1 juni

1992, vilket sökanden — som framgår av begäran om förhandsavgörande — hänvisade till redan under förfarandet vid den nationella domstolen och vilket kommissionen också helt riktigt har lagt till grund för sin argumentation.

11. För tiden efter den 1 juni 1992 skall därför de ändrade gemenskapsrättsliga bestämmelserna tillämpas och inte de som gällde från den 1 januari 1991, som var första dagen för utbetalande av ålderspensionen, till och med den 31 maj 1992. Det kan emellertid redan här konstateras att de bestämmelser i förordningen som avser ”minskning av förmåner” inte ändrades i sak.

12. ONP har under det skriftliga förfarandet — och redan under förfarandet vid den nationella domstolen — intagit ståndpunkten att den omtvistade belgiska bestämmelsen endast anger en metod för att beräkna det förmånsbelopp som måste fastställas innan en minskning eventuellt kan ske. Bestämmelsen kan enligt ONP för övrigt inte anses utgöra ett hinder mot den fria rörligheten, eftersom även andra belgiska pensionsförmåner beaktas när tillägget beräknas.

Under den muntliga förhandlingen har ONP:s ombud slutligen hävdats att det

omtvistade tillägget avser att vara ett utfyllnadsbelopp för att uppnå en *minimiförmån* enligt belgisk rätt, vid vars fastställande pensionsförmåner som skall utbetalas från andra länder enligt artikel 50 i förordning nr 1408/71 ingår i det totala förmånsbelopp som skall utbetalas enligt kapitlet om pensioner³ i förordningen.

13. Den *svenska regeringen* har vid den muntliga förhandlingen i huvudsak intagit ståndpunkten att den belgiska lagbestämmelsen i fråga inte kan anses vara en bestämmelse om minskning av förmåner i den mening som avses i förordning nr 1408/71 utan endast skall betraktas som en bestämmelse om hur förmånsbeloppet skall beräknas. Även om domstolen skulle anse att bestämmelsen om hur storleken av tillägget skall beräknas är en bestämmelse om minskning av förmåner kan emellertid artiklarna 12.1, 46.3 och 46b i förordningen inte tillämpas, eftersom tillämpningen skulle medföra ett negativt resultat.

14. *Kommissionen* anser däremot att ifrågasvarande belgiska lagbestämmelse är en bestämmelse om minskning av förmåner i förordningens mening. Detta synsätt leder enligt kommissionen till att de pensionsförmåner som skall utbetalas enligt systemen i andra medlemsstater enligt förordning nr 1408/71 i dess lydelse såväl före som efter den 1 juni 1992 skall lämnas utan avseende vid beräkning av tillägget.

För att motivera sin ståndpunkt har kommissionen åberopat domstolens praxis⁴ och kommenterat skillnaden mellan externa och interna bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner. I föreliggande fall är det enligt kommissionen fråga om en rent extern bestämmelse för att förhindra sammanträffande av förmåner, som inte får tillämpas vid beräkningen av en förmån som skall utbetalas enligt en nationell lagstiftning.

Rättsläget enligt förordning nr 1408/71 i dess lydelse intill den 31 maj 1992

15. De bestämmelser i förordning nr 1408/71 som är tillämpliga till och med den 31 maj 1992 är artikel 12.2 i dess ovan redan citerade lydelse och artikel 46.3 i följande lydelse: "Personen skall, inom gränsen för det högsta teoretiska förmånsbeloppet beräknat enligt punkt 2 a, ha rätt till den totala summan av de förmåner som har beräknats enligt bestämmelserna i punkt 1 och 2.

Om det totala förmånsbelopp som har fastställts enligt bestämmelserna i punkt 1 är högre än det tekniska beloppet, skall varje institution som tillämpar punkt 1 sänka

3 — Jämför kapitel 3 "Ålderdom och dödsfall (pensioner)".

4 — Dom av den 4 juni 1985 i mål C-58/84, Francesco Romano (REG 1985, s. 1679), av den 11 juni 1992 i de förenade målen C-90/91 och C-91/91, Di Crescenzo (REG 1992, s. I-3851) och av den 21 oktober 1975 i mål C-24/75, Petroni (REG 1975, s. 1149; svensk specialutgåva, volym 2).

förmånen med ett belopp som svarar mot proportionen mellan de båda beloppen.”

följande konsekvenser för beräkningen av ålderspension.

16. Domstolens dom i målet Romano ⁵ meddelades medan dessa bestämmelser ännu gällde. I den begäran om förhandsavgörande som låg till grund för den domen var frågan huruvida den då gällande belgiska bestämmelsen, om att fiktiva anställningsperioder skulle beaktas respektive lämnas utan avseende vid beräkningen av ålderspension för gruvarbetare, skulle anses vara en bestämmelse om minskning av förmåner i den mening som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71. Under vissa förhållanden ⁶ tillgodoräknades arbetare inom ifrågavarande industrisektor en antagen anställningsperiod om så många år att maximiperioden 30 arbetsår uppnåddes. Vid beräkning av ålderspension för migrerande arbetstagare minskades dessa tillgodoräknade arbetsår regelmässigt med det antal år under vilka vederbörande faktiskt arbetat i en annan medlemsstat.

18. Domstolen gav i domen av den 4 juni 1985 följande svar:

”En nationell bestämmelse, enligt vilken det antal tillgodoräknade fiktiva arbetsår som en arbetstagare har rätt till minskas med det antal år för vilka han har rätt till ålderspension i en annan medlemsstat, är en sådan bestämmelse om minskning av förmåner som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71 ... som enligt artikel 12.2 andra meningen inte får åberopas när ålderspension beräknas enligt artikel 46.1 i förordningen.” ⁷

19. Frågan i detta mål är nu, huruvida denna bedömning också gäller de ändrade belgiska bestämmelser, som är tillämpliga för tiden från och med den 1 januari 1991 till och med den 31 maj 1992.

17. Den nationella domstol som skulle avgöra målet Romano begärde förhandsavgörande av EG-domstolen för att få klarlagt, om de tillämpliga belgiska lagbestämmelserna utgjorde sådana bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner som avses i förordning nr 1408/71 med därav

20. ONP anser att den beräkningsmetod som infördes genom lagen av den 20 juli 1990 principiellt skiljer sig från den som låg till grund för förhandsavgörandet i målet Romano och att domstolens avgörande i det målet därför inte är prejudicerande för bedömningen av de bestämmelser som gäller i dag.

⁵ — Se ovan fotnot 4.

⁶ — Såvitt avser de närmare omständigheterna jämför domen i ovannämnda mål C-58/84 (fotnot 4).

⁷ — Se ovan fotnot 4.

21. Gentemot detta har kommissionen invänt att den nationella lagstiftning som var tillämplig när målet Romano avgjordes i sak är identisk med den som är tillämplig i det här aktuella målet vid den nationella domstolen.

22. Utgångspunkten måste vara att de belgiska bestämmelserna om ålderspension för gruvarbetare — både i den lydelse de hade när målet Romano avgjordes och i den de numera har — avser att ge arbetstagare inom denna sektor en särskild förmån. Denna förmån består för det första i att pensionen beräknas på en maximal anställningsperiod om trettio år, alltså en väsentligt kortare period än den som läggs till grund för pension enligt de allmänna reglerna. För det andra kännetecknas lagstiftningen såvitt avser denna personkrets av att det ålderspensionsbelopp som skall utbetalas när arbetstagaren faktiskt har fullgjort en arbetsperiod om åtminstone tjugofem år enligt lag ökas till oreducerad pension. Detta gäller enligt både de nya och de ändrade bestämmelserna. Det är bara metoderna för att beräkna ökningen som skiljer sig åt. Medan den arbetsperiod enligt den tidigare lagstiftningen som skall beaktas kompletterades genom att arbetstagaren tillgodoräknades fiktiva arbetsår, beviljas arbetstagaren enligt den ändrade lagstiftningen i stället ett tillägg, varvid referenspensionen utgörs av det pensionsbelopp som arbetstagaren skulle ha erhållit om han faktiskt hade arbetat i trettio år.

23. Från det tilläggsbelopp som utgör skillnaden mellan den pension som förvärvats genom faktiskt fullgjorda anställningsperioder och den pension som skall utgå efter trettio års arbete avdras de pensionsförmåner som vederbörande har rätt till enligt utländsk lagstiftning. Detta gäller enligt både tidigare

och nu gällande lagstiftning, och avdraget görs på sätt som svarar mot metoden att öka förmånen till full pension, nämligen i ena fallet genom att de först tillgodoräknade perioderna reduceras, i det andra genom att det framtänkade tilläggsbeloppet minskas. Till den del som en viss grupp av arbetstagare — oavsett på vilken grund — genom ökningen av den avgiftsfinansierade pensionsförmånen får en bättre ställning i förhållande till vad de skulle ha fått enligt den allmänna regeln är det nuvarande rättsläget i sak detsamma som det tidigare. De pensionsförmåner som personen i fråga har rätt till enligt andra bestämmelser och som skall beaktas är också desamma. Enligt såväl den tidigare som den nu gällande lagstiftningen skall både de närmare angivna förmånerna enligt nationell lagstiftning och förmåner enligt utländsk lagstiftning inräknas i det totala förmånsbeloppet.⁸

24. Domstolen har ansett att den ”externa” bestämmelse för att förhindra sammanträffande av förmåner som fanns i den tidigare nationella lagstiftningen är en sådan ”bestämmelse om minskning av förmåner” som avses i artikel 12.2 i förordning nr 1408/71. Den nya bestämmelsen bör bedömas på samma sätt, eftersom den i fråga om struktur och ändamål är helt jämförbar med den tidigare.

25. Detta synsätt bör gälla så mycket mer som de försäkringsperioder som skall beaktas när pensionsbeloppet fastställs i princip

8 — Se artikel 3 första stycket första meningen a i lag av den 20 juli 1990 och artikel 10.2 nr 1 i kunglig förordning nr 50 av den 24 oktober 1967 i den lydelse denna har efter den 1 januari 1981.

regleras genom andra bestämmelser.⁹ Om emellertid beaktande respektive minskning av fiktiva arbetsår skall anses innebära minskning av förmåner i förordningens mening måste detta i ännu högre grad gälla i fråga om beviljandet av tilläggsbelopp respektive minskning av dessa. Sålunda talas det i de relevanta bestämmelserna också om "sammanträffande av förmåner"¹⁰ och "beviljande av förmåner"¹¹.

texten i förordningen skulle konsolideras med beaktande och systematisering av den rättspraxis som förordningen dittills gett upphov till.¹² De tillämpliga bestämmelserna i förordning nr 1408/71 har sedan den 1 juni 1992 följande lydelse:

Artikel 12.2: "*Om något annat inte föreskrivs i denna förordning, får bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning om minskning ... av förmåner vid sammanträffande med andra socialförsäkringsförmåner eller annan inkomst återopas, även om sådana förmåner har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller om sådan inkomst har förvärvats inom en annan medlemsstats territorium.*"¹³

26. Om bestämmelsen om minskning av tillägget på grund av förmåner som skall utbetalas enligt utländska system alltså är att betrakta som en sådan bestämmelse om minskning av förmån som avses i förordning nr 1408/71, får den enligt uttrycklig föreskrift i artikel 12.2 andra meningen i förordningen inte tillämpas när pensioner beräknas enligt artikel 46 i förordningen. Detta gäller i vart fall enligt förordning nr 1408/71 i dess lydelse till och med maj 1992.

Rättsläget enligt förordning nr 1408/71 i dess lydelse från och med den 1 juni 1992

27. Avsikten med att ändra de bestämmelser i förordningen som här är tillämpliga var att

28. Det är att märka att andra meningen i artikel 12.2, som inskränkte det generella uttalandet i första meningen och uteslöt minskning av förmåner när personen erhöll förmåner av samma slag på grund av invaliditet, ålderdom, dödsfall (pensioner) eller arbetssjukdom som beviljats av två eller flera medlemsstaters institutioner, utgick vid ändringen. I gengäld infördes formuleringen "om något annat inte föreskrivs i denna förordning". I dessa andra föreskrifter, såsom till exempel i de som finns i artikel 46a—c i förordningen, har dock innebörden av den i artikel 12.2 strukna passusen behållits och

9 — Se artikel 45 i förordning nr 1408/71.

10 — Se artikel 12.2 i förordning nr 1408/71.

11 — Se rubriken till artikel 46 i förordning nr 1408/71.

12 — Se till exempel den ovannämnda domen i målet Petroni (fotnot 4).

13 — Min kursivering.

utvecklats. De särskilda bestämmelserna om sammanträffande av förmåner i kapitel 3 i förordningen är därför tillämpliga.

lemsstaters lagstiftning” infördes i förordningen. Den har följande lydelse:

29. Artikel 46 fick en helt ny lydelse. Den tidigare gemenskapsrättsliga bestämmelsen i artikel 46.3 för att förhindra sammanträffande av förmåner utgick. Artikel 46.3 har numera följande lydelse:

”Personen skall ha rätt till det högsta beloppet som har beräknats enligt punkt 1 och 2, från den behöriga institutionen i varje medlemsstat utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning, som gäller enligt den lagstiftning enligt vilken förmånen skall utbetalas.

I förekommande fall skall den jämförelse som skall göras stå i relation till de belopp som har fastställts efter tillämpningen av nämnda bestämmelse.”

30. En ny artikel 46b med ”särskilda bestämmelser vid sammanträffande av förmåner av samma slag enligt två eller flera med-

”1. Bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning enligt en medlemsstats lagstiftning skall inte tillämpas på en förmån som beräknas i enlighet med artikel 46.2.

2. Bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning enligt en medlemsstats lagstiftning skall tillämpas på en förmån som beräknas i enlighet med artikel 46.1 a i endast om förmånen är

a) antingen en förmån som avses i bilaga 4 D, vars storlek inte beror på de fullgjorda försäkrings- eller bosättningsperiodernas längd, eller

b) en förmån, vars storlek bestäms på grundval av en tillgodoräknad period ...”.

31. Nu är frågan huruvida ändringarna i förordningen föranleder en annan gemenskapsrättslig bedömning av den nationella bestämmelsen om minskning av förmåner.

32. När pensionsförmåner enligt utländska system skall avdras från en pensionsförmån enligt nationell rätt föreligger en extern bestämmelse för att förhindra sammanträffande av förmåner. Ändringen av förordning nr 1408/71 har i vart fall inte medfört att den nationella bestämmelsen förlorat sin karaktär av en bestämmelse om minskning av förmåner. Inte heller ändras dess karaktär av extern bestämmelse för att förhindra sammanträffande av förmåner genom att den är infogad i en intern bestämmelse för att förhindra sammanträffande av förmåner, som enligt artikel 46.3 får återopas såväl vid beräkningen av en nationell förmån enligt artikel 46.1 a i förordning nr 1408/71 som vid en gemenskapsrättslig proportionell beräkning av förmåner enligt artikel 46.2 i förordningen.

33. Det kan alltså konstateras att den omtvistade nationella bestämmelsen är en bestämmelse om minskning av förmåner i den mening som avses i förordning nr 1408/71. Därav följer att den skall tillämpas i överensstämmelse med förordningen.

34. Enligt artikel 12.2 i förordningen får i princip även nationella externa bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmå-

ner återopas, "om något annat inte föreskrivs i denna förordning". Sådana andra föreskrifter följer av de särskilda bestämmelserna om pension i kapitel 3 i förordningen. De allmänna bestämmelser om "minskning, innehållande eller indragning av förmåner vid invaliditet, ålderdom eller till efterlevande enligt medlemsstaternas lagstiftning" som gäller inom denna ram finns i artikel 46a i förordningen.

35. Artikel 46a.3 a har följande lydelse:

"Hänsyn skall tas till förmåner som har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning eller till annan inkomst som har förvärvats i en annan medlemsstat endast om lagstiftningen i den första medlemsstaten innehåller regler om att förmåner eller inkomst som har förvärvats utomlands skall beaktas."

36. De regler om sammanträffande av förmåner av samma slag som skall utbetalas enligt lagstiftningen i åtminstone två medlemsstater som går före bestämmelsen i 46a.3 finns i artikel 46b. I detta mål är pensionsförmånerna i Belgien, Italien och Tyskland otvivelaktigt sådana "förmåner av samma slag", som i artikel 46a.1 definieras som "förmåner vid invaliditet, ålderdom och till efterlevande som beräknas eller utges på grundval av

försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts av en och samma person". Artikel 46b.1 utesluter helt tillämpning av nationella bestämmelser om minskning av förmåner när en pension enligt gemenskapsrätten beräknas proportionellt i enlighet med artikel 46.2.

37. Kommissionen utgår från att nämnda bestämmelse är tillämplig i detta mål och har åberopat den till stöd för sin uppfattning att den nationella bestämmelsen om minskning av förmåner inte får åberopas.

38. I detta sammanhang torde det dock vara fråga om beräkning av en rent nationell förmån enligt artikel 46.1 a i, eftersom de tjugosex arbetsår som den nationella institutionen har beaktat omfattades enbart av belgisk lagstiftning. Med denna förutsättning som utgångspunkt blir artikel 46b.2 tillämplig, enligt vilken bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning av förmåner som beräknats enligt artikel 46a får åberopas endast på vissa särskilda villkor. Till dessa villkor hör att förmånens storlek är oberoende av längden av faktiska försäkrings- eller bosättningsperioder och att förmånen är upptagen i bilaga 4 D till förordningen. I detta fall är inget av dessa två villkor uppfyllt, varför den omtvistade bestämmelsen om minskning av förmån inte får åberopas.

39. Resultatet stämmer alltså överens med den uppfattning som kommissionen har hävdad, varför det här inte behöver klargöras om den pension som målet vid den nationella domstolen avser skall beräknas enligt artikel 46b.1 eller enligt artikel 46b.2.

40. Resultatet synes också vara riktigt i sak. Det är visserligen rent teoretiskt tänkbart, att en migrerande arbetstagare vid beräkning av pensionsförmåner enligt belgisk rätt i förekommande fall får en något gynnsammare ställning än en arbetstagare som under hela sin yrkesverksamma tid uteslutande omfattats av belgisk lagstiftning. Detta innebär dock inte något favoriserande, eftersom även en migrerande arbetstagare som är belgisk medborgare skulle dra fördel av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om tillämplighet av nationella bestämmelser om minskning av förmåner. Dessutom är beräkningen av förmånen enligt belgisk rätt endast *ett* led vid den gemenskapsrättsliga beräkningen av den pension som en migrerande arbetstagare har rätt till. Vad slutresultatet blir, när alla led för att med tillämpning av det komplexa systemet i kapitel 3 i förordningen beräkna förmånen har genomförts, är inte föremål för behandling i detta mål.

41. Det kan konstateras att gemenskapslagstiftern vid omarbetning av förordning nr 1408/71 bland annat genom förordning (EEG) nr 1248/92¹⁴ ville skapa en klart defi-

14 — Rådets förordning (EEG) nr 1248/92 av den 30 april 1992 om ändring av dels förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjer flyttar inom gemenskapen, dels förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 136, s. 7; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 130).

nierad ram för tillämpningen av nationella bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner vid gemenskapsrättsliga beräkningar av ålderspensioner och i samband därmed i förordningen införde artikel 46b som är tillämplig i detta fall. Lagstiftaren upprätthåller därvid uttryckligen kontinuiteten i domstolens praxis.

Av samma skäl är det nödvändigt att införa en bestämmelse ... som vid sammanträffande av förmåner av samma slag fastställer att dessa bestämmelser skall tillämpas endast på vissa typer av förmåner och i vissa särskilda fall.”¹⁶

42. De tankar som ligger till grund för ändringen i förordningen har intagits i övervägandena i ingressen. I femtonde övervägandet sägs sålunda: ”Till följd av domstolens fasta rättspraxis har rådet inte kompetens att fastställa regler som begränsar rätten till två eller flera pensioner som har förvärvats i olika medlemsstater genom minskning av det pensionsbelopp som uteslutande har förvärvats enligt nationell lagstiftning; enligt domstolen ligger kompetensen att införa sådana regler hos den nationelle lagstiftaren, *då det [... åvilar gemenskapen som lagstiftare] att bestämma de gränser inom vilka de nationella bestämmelserna avseende minskning, innehållande eller indragning av förmånerna skall tillämpas ...*”¹⁵

I sextonde och sjuttonde övervägandena heter det vidare: ”För att skydda migrerande arbetstagare och deras efterlevande mot en alltför sträng tillämpning av de nationella bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning [av förmåner] är det nödvändigt att införa en bestämmelse i förordning (EEG) nr 1408/71 som *strängt* avgränsar tillämpningen av dessa bestämmelser.

I artonde övervägandet heter det slutligen: ”Det är nödvändigt att i bilaga 4 D förteckna de förmånsslag på vilka nämnda bestämmelser kan tillämpas vid sammanträffande av förmåner av samma slag.”

43. Gemenskapslagstiftarens sålunda utfärdade bestämmelser får inte rubbas.

44. Slutligen skall jag behandla ONP:s under den muntliga förhandlingen framförda uppfattning att artikel 50 i förordningen är tillämplig.

45. I artikel 50 regleras ”[b]eviljande av ett tillägg när det totala förmånsbeloppet enligt de olika medlemsstaternas lagstiftningar inte uppgår till det fastställda minimibeloppet i den stat inom vars territorium mottagaren är bosatt”.

15 — Min kursivering.

16 — Min kursivering.

Bestämmelsen har följande lydelse: "En förmånstagare på vilken detta kapitel är tillämpligt får inte, i den stat inom vars territorium han är bosatt och enligt vars lagstiftning en förmån utges till honom, beviljas en förmån som är mindre än den minimiförmån som har fastställts enligt denna lagstiftning för en försäkrings- eller bosättningsperiod som är lika med alla försäkringsperioder som har beaktats vid betalning enligt bestämmelserna i de föregående artiklarna. Den behöriga institutionen i denna stat skall under den tid han är bosatt inom dess territorium om det behövs betala ut ett tillägg till honom som uppgår till skillnaden mellan det totala förmånsbelopp som skall betalas ut enligt detta kapitel och minimiförmånsbeloppet."

46. ONP har åberopat domen i målet Browning¹⁷ för att motivera att det tillägg som enligt nationell rätt utgår till gruvarbetare är ett tillägg enligt artikel 50, varför de förmåner som skall utbetalas enligt systemen i andra medlemsstater måste tas hänsyn till när tilläggsbeloppet beräknas.

47. ONP:s uppfattning kan av flera skäl inte godtas. För det första är det inte fråga om en "minimiförmån" i bestämmelsens mening. En sådan har domstolen i domen i målet Browning definierat som en "specifik garanti ..., som skall tillförsäkra mottagarna av sociala trygghetsförmåner en minimiinkomst som överstiger det totala förmånsbelopp som

personen i fråga skulle kunna kräva enbart på grund av fullgjorda försäkringsperioder och avgifter." Det omtvistade tillägget enligt belgisk rätt medför däremot att en viss personkrets på noga definierade villkor får en bättre ställning genom att den faktiskt förvärvade pensionen ökas till oreducerad pension. Denna förmån är just inte grundad på den faktiska försäkringsperioden.

48. Inte heller den hänvisning som ONP:s ombud gjort till generaladvokaten Sir Gordon Slynn's förslag till avgörande föranleder någon annan bedömning. Generaladvokaten anförde visserligen: "Minimiförmånen behöver inte nödvändigtvis vara angiven i bestämmelserna som ett visst penningbelopp. Den kan vara ett belopp som låter sig uträknas med hjälp av en formel." Om detta citat sätts in i sitt sammanhang finner man emellertid att generaladvokaten fortsatte: "Den får dock inte vara beroende av andra än de ... nämnda villkoren", varvid han beskrev villkoren som "fullgörandet av försäkringsperioden".¹⁸

49. Den belgiska bestämmelsen om gruvarbetares pension skall därför

17 — Dom av den 17 december 1981 i mål 22/81, Browning (REG 1981, s. 3357).

18 — Förslag till avgörande i det ovannämnda målet Browning (fotnot 17), s. 3377 f.

inte anses vara beviljande av en "minimiförmån".

50. Det finns även ett annat skäl för att artikel 50 i förordning nr 1408/71 inte kan till-

lämpas. En tillämpning av artikel 50 förutsätter att gemenskapsrättsliga pensionsförmåner har fastställts enligt artikel 46.2.¹⁹ Som jag har nämnt redan med avseende på artikel 46b är det emellertid i detta mål endast fråga om beräkning av en nationell förmån på grund av arbetsperioder som har fullgjorts enligt det belgiska systemet.

C —Förslag till avgörande

51. På grund av det anförda skall tolkningsfrågan besvaras jakande. Begäran om förhandsavgörande skall därför besvaras på följande sätt:

Begreppet bestämmelse om minskning av förmåner i artiklarna 12.2, 46.3 och 46b i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 skall tolkas så, att det omfattar en lagbestämmelse i en medlemsstat som, genom att föreskriva att ålderspensionsbeloppet för en avlönad arbetstagare som inte kommer upp till totalt trettio års arbete men som har åtminstone tjugofem år till godo skall ökas med ett tillägg, innebär att det tillägget skall motsvara skillnaden mellan det ålderspensionsbelopp som arbetstagaren skulle ha erhållit om han faktiskt hade arbetat under trettio år och det totala ålderspensionsbelopp som han har rätt till enligt ett nationellt system eller ett system i en annan medlemsstat.

19 — Jämför ordalydelsen av artikel 50: "försäkrings- eller bosättningsperiod ... som är lika med *alla* försäkringsperioder ..." (min kursivering); se också artikel 46.2 och artikel 45 i förordningen.